

ΠΕΙ δὲ τὸν χρονοῦν παρότερον εἰρηκότες, ὅτι δὲ τὸ μέσον αἰρεῖται, μὴ πλεῖν ὑπερβολῶν, μήτε ἢ ἔλλειψιν τὸ δὲ μέσον ὄσιν, ὡς ὁ λόγος ὁ ὁρθός λέγει, τὸ δὲ μέσον ὄσιν ἐν πάσαις τῶν εἰρημῶν ἐξ ἑσσι, καθάπερ καὶ ὅτι τῶν ἄλλων, ὅστις τις σκοπός, παρὸς ὃν διασθλέπων ὁ τὸν λόγον ἔχων, ὅπῃ τινὲν καὶ ὡμίσει καὶ τις ὄσιν ὄσιν ἢ μεσοτήτων, ἀλλ' μεταξὺ φαμὸν ἔῃ ἢ ὑπερβολῆς καὶ ἢ ἔλλείψεως ἰσότητας καὶ ἢ ὁρθὸν λόγον. ἔστι δὲ, τὸ μὲν εἰπεῖν ἄνω, ἀλλ' ἠδὲ μὲν ἔστι ὅσα φέρει καὶ γὰρ ἐν τῇ δυνάμει ὅπῃ μελίαι περὶ ὅσας ὄσιν ὅπῃ σήμη, τὸ δὲ ἠδὲ μὲν εἰπεῖν, ἔπι ὅτε πλείω, ἔπι ἑλάττω δὲ ποιεῖν ἐδὲ ῥαθυμῶν, ἀλλὰ τὰ μέσα, καὶ ὡς ὁ ὁρθός λόγος τὸ δὲ μέσον ἔχων αἰ τις, οὐδὲν αἰ εἰδέναι πλεον ὅσον ποῖα δὲ παρὸς φέρειται παρὸς τὸ σώμα, εἴ τις εἴποι, ὅπῃ ὅσα ἢ ἰατρικὴ κελδοί, καὶ ὡς ὁ ταύτην ἔχων. διὸ δὲ καὶ παρὸς τῆς ψυχῆς ἔχει, μὴ μόνον ἀληθῶς ἔῃ, καὶ εἰρημῶν, ἀλλὰ καὶ διορισμῶν, τίς τὲ ὄσιν ὁ ὁρθός λόγος, καὶ πούτου τίς ὁ ὄσιν. τὰς δὲ τῆς ψυχῆς ἀρετὰς διείλασθαι, καὶ τὰς μὲν ἔῃ τῆς ἠδῶς ἢ φαιμὸν, τὰς δὲ, τῆς διανοίας, παρὸς μὲν οὐδ' ἠθικῶν διελασθῆναι, παρὸς δὲ ἠθικῶν λοιπῶν, παρὸς ψυχῆς παρὸς εἰπόντες, λέγονται οὕτως. παρὸς τῶν μὲν οὐδ' ἑλέσθαι δὲ ἔῃ μέρη τῆς ψυχῆς, τὸ, τε λόγον ἔχον, καὶ τὸ ἀλόγον. καὶ δὲ παρὸς τῶν λόγον ἔχοντος, τὸν αὐτὸν ἔχον διαμετέον. καὶ ὑποκείμενα δὲ τὸν λόγον ἔχοντα, ἔν μὲν, ὅσα παρὸς ἔχον τὰ τοιαῦτα ἢ ὄντων, ὡν αἰ ἀρχαὶ μὴ ἐν δὲ ἔχον ἀλλῶς ἔχον, ὡν δὲ γὰρ τὰ ἐνδεχόμενα παρὸς γὰρ τὰ τῶν ἠθικῶν ἔχον, καὶ τῶν ἢ ψυχῆς μορίων ἔχον τῶν ἠθικῶν, τὸ παρὸς ἐκείνων περὶ κός, εἴπερ καὶ ὁμοίότητά τις καὶ οἰκείότητά ἢ ἰσότητας ὑπερῶν αὐτοῖς. καὶ γὰρ τὸ ἢ ἴσων, τὸ μὲν ὅπῃ σήμη μόνον τὸ ἢ λογιστῶν

QVONIAM autem supra diximus, medium esse deligendum, non nimium, neque parum: medium autem ita esse, ut recta ratio praescribit: de hoc distinctius differamus. In omnibus enim, quos dixi, habitibus, quemadmodum & in aliis rebus, scopus aliquis inest, quem spectans is, qui rationis est particeps, intendit aliquid, & remittit: ac terminus aliquis est mediocritatum, quas inter nimium & parum interiectas esse diximus, rectae rationi consentaneas. Quod cum ita dicitur, est illud qui dem verum, sed non satis apertum. Namque in ceteris studiis atque exercitationibus in quibus scientia aliqua versatur, licet hoc quidem verè dicere, & neque plus, & neque minus laboris aut desiderii, quam res postulet, suscipiendam esse, sed omnia mediocriter, & ut recta ratio praescribit, esse faciendam. Verum qui hoc tantum percipit & cognitum habeat, nihil eo amplius sciat: exempli causa, si quis quaerenti, qualia alendo & curando corpori sint adhibenda, respondeat, quae ars medendi praecipit, & ut is, qui ea praeditus est, praecipit: Quapropter etiam in habitibus animi non solum hoc esse verè dictum, sed etiam distinctum atque explicatum esse oportet, quae sit recta ratio, quaeque huius definitio. Atque animi quidem virtutes ita distribuimus, ut alias morum, alias cogitationis esse diceremus. Eas igitur quae ad mores pertinent, persecuti sumus: de ceteris autem tum differamus, cum pauca fuerimus prius de anima locuti. Dicitur est supra, duas esse animi partes: alteram rationis participem, expertem alteram. Nunc autem eius partis, quae ratione praedita est, faciendam eodem modo diuiso est. Atque hoc possumus sit, duas esse animi partes ratione praeditas: unam, qua res eas cernimus, quarum principia aliter se habere non possunt: alteram, qua eas, quae hoc vel illo modo possunt evenire. Ad ea enim quorum non est idem genus, intelligenda, partium quoque animi eam,

quae ad utrunque apta sit natura oportet genere differre: siquidem eis ex similitudine quadam atque affinitate cognitio comparatur. Applatur autem haec altera, pars in qua vis inest sciendi: altera quae ad rationandum valet.